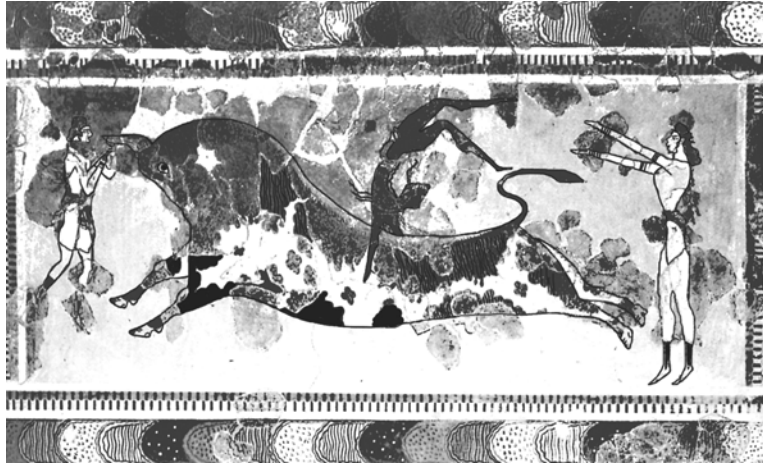

CZEŚĆ I

TEST SPRAWDZAJĄCY WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI USTALONE
W STANDARDACH WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH Z HISTORII (20 punktów)**Zadanie 1. (1 pkt)**

Przedstawionym poniżej dziełom sztuki przyporządkuj wymienione kręgi cywilizacyjne. Wpisz odpowiednie liczby w wykropkowanych miejscach pod ilustracjami.

A.

B.

C.

Źródło: *Niezwykłe miejsca. Niezwykłe krainy*, Warszawa 1999, s. 105, 106, 115

1. Cywilizacja rzymska
2. Cywilizacja minojska
3. Cywilizacja mykeńska
4. Cywilizacja grecka

Zadanie 2. (1 pkt)

Przeczytaj tekst i na jego podstawie wykonaj polecenie.

Podział kompetencji administracyjnych między princepsem i senatem znalazł swój wyraz w zarządzaniu prowincjami. Senat przyjął pod swoje kierownictwo prowincje wewnętrzne, bezpieczne, na ogół mocno zespolone z Rzymem, zdobyte w III i II w. p.n.e. [...] W prowincjach senatorskich nie stacjonowało wojsko [...]. W ręku cesarza znalazł się zarząd prowincjami niedawno zdobytymi i włączonymi do państwa rzymskiego przez Cezara, Pompejusza i samego Augusta [...].

Źródło: M. Jaczynowska, *Historia starożytnego Rzymu*, Warszawa 1978, s. 206

Wyjaśnij, dlaczego przy podziale kompetencji cesarz przejął zarząd prowincji, o których mowa we wskazanym fragmencie tekstu.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

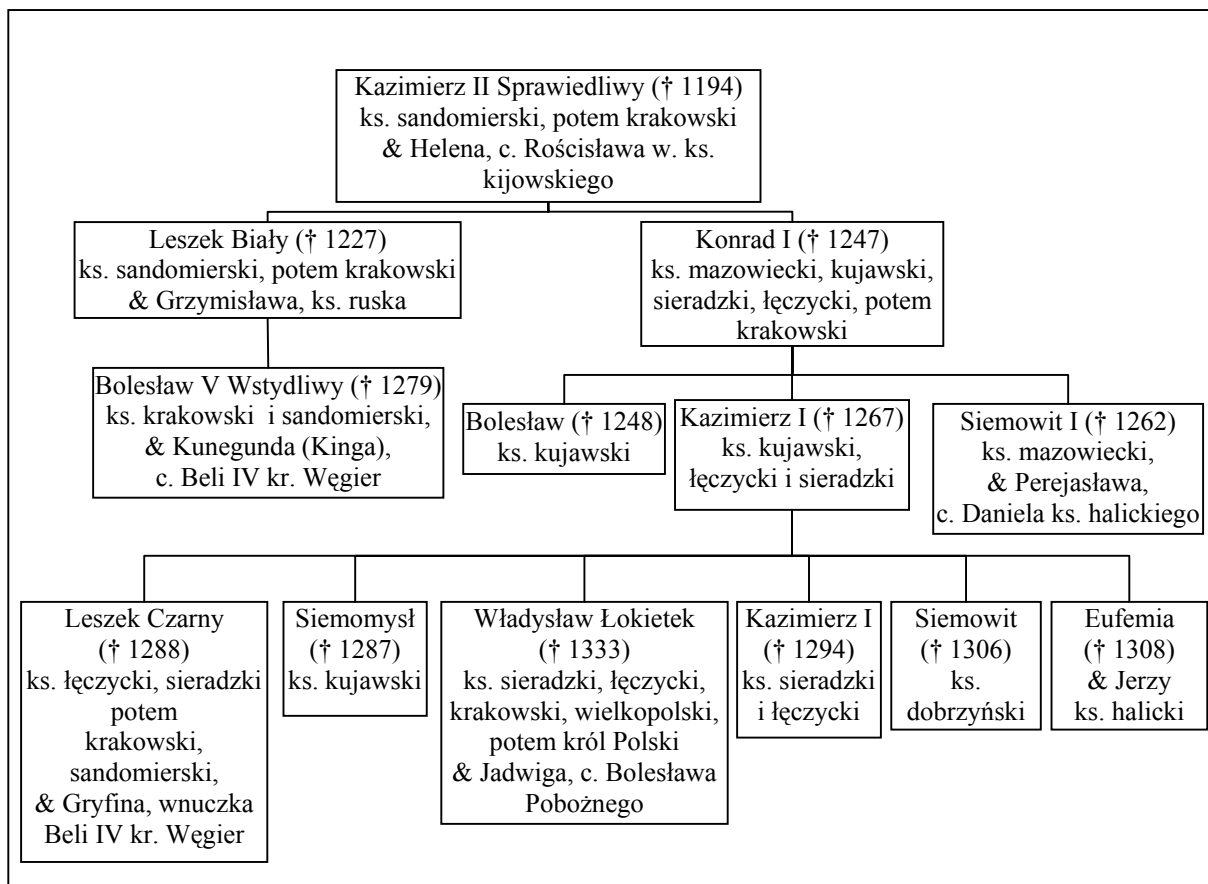
W tabeli w kolejnych rubrykach (A, B, C) napisz słowo *prawda* lub *fałsz*.

A. Fenicjanie byli znakomitymi żeglarzami, ich kraina leżała na brzegu Morza Śródziemnego.	
B. Bogactwem Egiptu, pozwalającym na realizację wspaniałych i trwałych przedsięwzięć budowlanych był kamień.	
C. Najstarsza cywilizacja na subkontynencie indyjskim powstała w dorzeczu Gangesu.	

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1.	2.	3.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 4. (2 pkt)

Przeanalizuj dane z tablicy genealogicznej i wykonaj polecenia A i B.

Tablica genealogiczna Piastów (fragment)Na podstawie: H. Samsonowicz, *Historia Polski do 1795 r.*, Warszawa 1985, tab. 2**A. Uzupełnij tekst, wpisując odpowiednie informacje w wykropkowane miejsca.**

Starszy Leszek staje się więc księciem i władcą Krakowa, Sandomierza, [...] młodszy zaś

(1)* obejmuje w całkowite posiadanie Mazowsze i Kujawy, które potomkowie jego dzięki łasce Bożej będą posiadali na wieki. Potem Leszek [...] wziął za żonę

ruską panią znakomitego rodu imieniem (2)**, z której zrodził księcia

(3)***.

Źródło: *Kronika Wielkopolska*, [w:] *By czas nie zaćmił i niepamięć. Wybór kronik średniowiecznych*, Warszawa 1975, s. 100

* należy podać imię księcia

** należy podać imię księżniczki

*** należy podać imię i przydomek księcia

B. Na podstawie danych z tablicy genealogicznej i wiedzy pozaźródłowej rozstrzygnij, czy zdania zamieszczone w tabeli są prawdziwe, czy fałszywe. W odpowiednich rubrykach napisz słowo *prawda* lub *fałsz*.

1. Wśród książąt, którzy zostali uwzględnieni w tablicy genealogicznej jeden był synem Bolesława Krzywoustego.	
2. Tablica zawiera informacje o królu Polski, który jako pierwszy spośród Piastów koronował się w Krakowie.	
3. Zamieszczona tablica zawiera informacje o związkach książąt piastowskich z dynastią Przemyślidów.	

Zadanie 5. (1 pkt)

Przeczytaj tekst i na jego podstawie wykonaj polecenie.

Od połowy IV w. [...] byli osiedleni na terytorium cesarstwa w [obecnej] Belgii i nad dolnym Renem, a w V w. walczyli jako sprzymierzeńcy rzymskich namiestników Galii przeciwko Sasom, Wizygotom i Hunom. W roku 486 ich król [...] podbił terytorium między Loarą a Sommą, które było ostatnią pozostałością niezależnej rzymskiej Galii [...].

Źródło: Ch. Dawson, *Tworzenie się Europy*, Warszawa 2000, s. 104, 105

Podaj nazwę ludu germańskiego, który podejmował działania opisane w tym tekście.

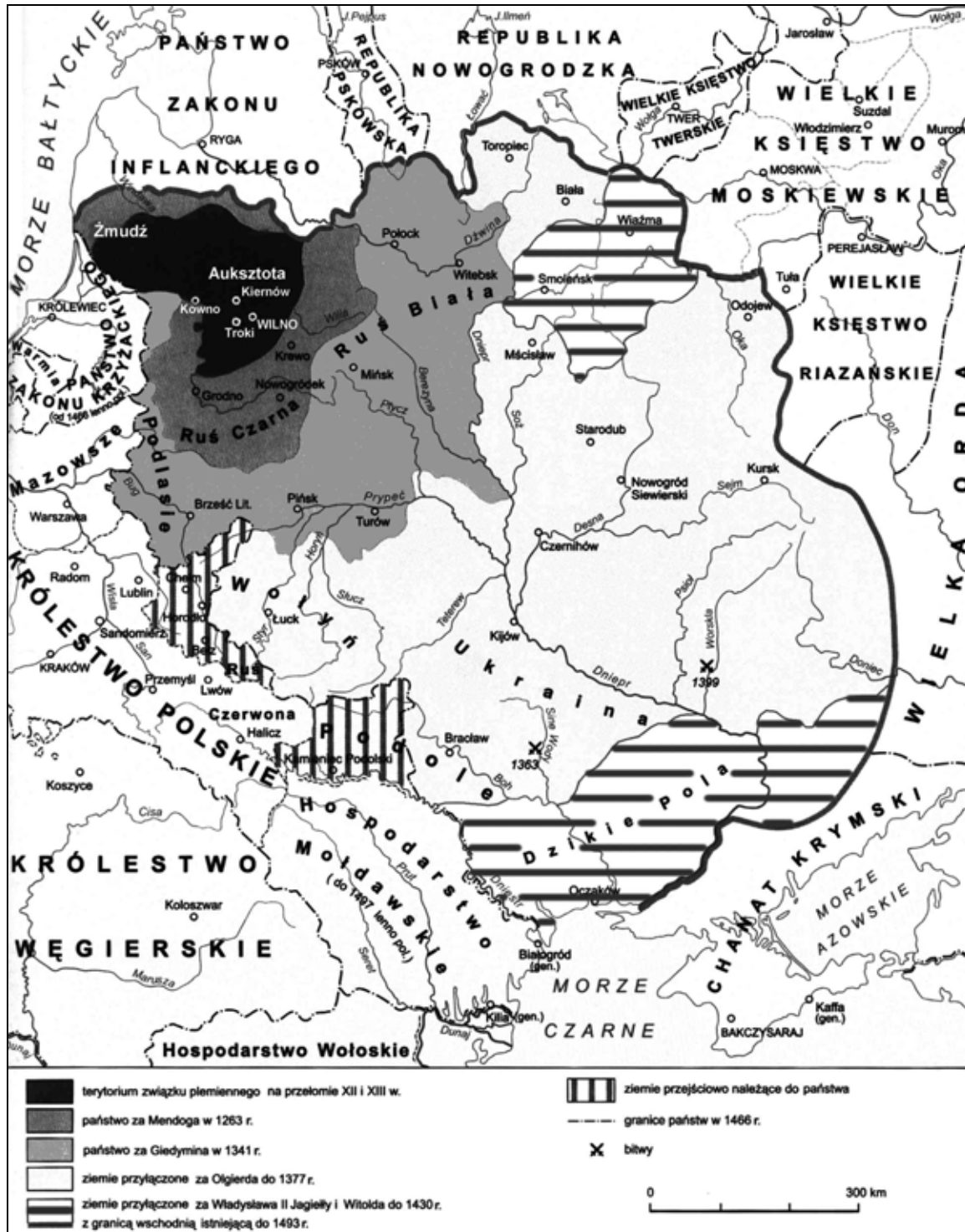
.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	4.A.	4.B.	5.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 6. (1 pkt)

Przeanalizuj treść mapy i zaproponuj dla niej tytuł.

Uwaga: tytuł powinien zawierać określenie tematu i czasu.

(Przykład: *Rozpad imperium tureckiego w okresie od XVII do XX w.*)Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 2004, s. 951

Tytuł mapy:

Zadanie 7. (1 pkt)

Spośród zamieszczonych ilustracji wybierz tę, która przedstawia mebel rokokowy i wpisz odpowiadającą jej literę w wykropkowanym miejscu.

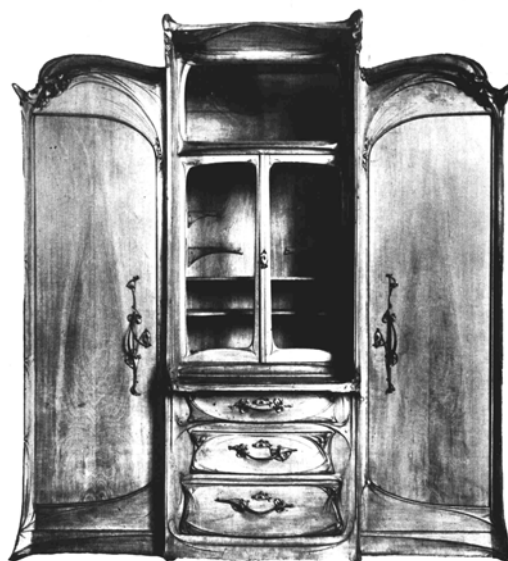
A.

B.

C.

D.

Źródła: *Sanssouci. Schlösser, Gärten, Kunstwerke*, Potsdam 1985, s. 79, 113

W. Czapliński, J. Długosz, *Życie codzienne magnaterii polskiej w XVII wieku*, Warszawa 1976, ryc. 41

M. Wallis, *Secesja*, Warszawa 1984, s. 50

Mebel rokokowy przedstawia ilustracja

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	6.	7.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 8. (2 pkt)**Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia A i B.**

Wydaje się, że artyści starali się powiększyć widzialny świat swojej [...] ojczyzny, pomnożyć rzeczywistość przez tysiące [...] płócien, na których utrwalano wybrzeża morskie, [...] kanały, [...] i widoki miast. Bujny rozwój siedemnastowiecznego malarstwa [...] nie łączy się [tu] z nazwiskiem żadnego możnego protektora. [...] Książęta Orańscy jakby nie dostrzegali rodzimej sztuki – Rembrandta, Vermeera [...] i tylu innych. [...] Kościół, we wszystkich innych krajach tradycyjnie możny protektor twórców, zamknął przed nimi podwoje świątyń, które świeciły dostojną, surową kalwińską nagością.

Źródło: Z. Herbert, *Martwa natura z wędzidłem*, Warszawa 2003, s. 23, 24

A. Podaj nazwę państwa, którego dotyczy ten tekst.

.....

B. Na podstawie tekstu uzasadnij swoją odpowiedź, podając dwa różne argumenty.

.....

Zadanie 9. (1 pkt)

Wpisz do tabeli nazwiska głównodowodzących wojskami Rzeczypospolitej w bitwach, których czas i miejsce zostały podane w rubrykach obok.

Rok	Miejsce bitwy	Głównodowodzący
1605	Kircholm	A.
1610	Kłuszyn	B.

Zadanie 10. (2 pkt)

Przeczytaj fragment pracy polskiego historyka Józefa Feldmana i wykonaj polecenia A i B.

Wbrew swej woli [Żelazny Kanclerz] samym faktem swego działania uświadomił społeczeństwu polskiemu wiele zjawisk [...]. Poglębił w umysłach polskich poczucie niebezpieczeństwa ze strony monarchii Hohenzollernów [...]. Raz jeszcze ukazał związek polskości z katolicyzmem. Bartka Zwycięzcę przeobraził w bohaterskiego Drzymałę. Wykrzesał z uspiionych dusz płomień patriotyzmu [...].

Był, jak ów demon Goethego, cząstką siły, która – pragnąc złego – w ostatecznych wynikach swych poczynań stwarza dobro.

Źródło: J. Feldman, (...) a Polska, Warszawa 1980, s. 557 - 558

A. Zidentyfikuj postać, o której mowa w tekście. Podaj nazwisko.

.....

B. Sformułuj tezę, którą w tym fragmencie pracy stawia Józef Feldman.

.....
.....
.....

Zadanie 11. (1 pkt)

Przeanalizuj dane statystyczne zamieszczone w tabeli i wykonaj polecenie.

Tabela. Liczba mieszkańców wybranych miast w latach 1800-1910.

Miasto	1800	1850	1910
Liverpool	82 000	397 000	756 000
Birmingham	71 000	242 000	842 000
Manchester	77 000	336 000	719 000
Essen	4 000	9 000	443 000
Kolonia	7 000	44 000	206 000
Düsseldorf	10 000	29 000	410 000

Źródło: J. Szpak, *Historia gospodarcza powszechna*, Warszawa 2003, s. 163

Podaj termin używany dla określenia przemian w gospodarce, które miały największy wpływ na zmianę liczby mieszkańców wszystkich miast wymienionych w tabeli.

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	8.A.	8.B.	9.	10.	11.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	2	1
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 12. (4 pkt)

Poniżej przedstawiono rysunek satyryczny odnoszący się do deklaracji polsko-niemieckiej z 1934 roku. Interpretując jego graficzne elementy oraz podpis, wytłumacz, w jaki sposób rysunek informuje nas o treści deklaracji i reakcji na nią jednego z państw europejskich.

Przewycięzione uprzedzenia

„Widzisz Marinko (Marysiu), im nie przeszkadza nawet pianie koguta!”*

* tekst przetłumaczony z języka niemieckiego

Źródło: „Kladderadatsch”, 28 lipca 1935 r., [w:] E. C. Król, *Polska i Polacy w propagandzie narodowego socjalizmu w Niemczech 1919-1945*, Warszawa 2006, s. 722

.....

.....

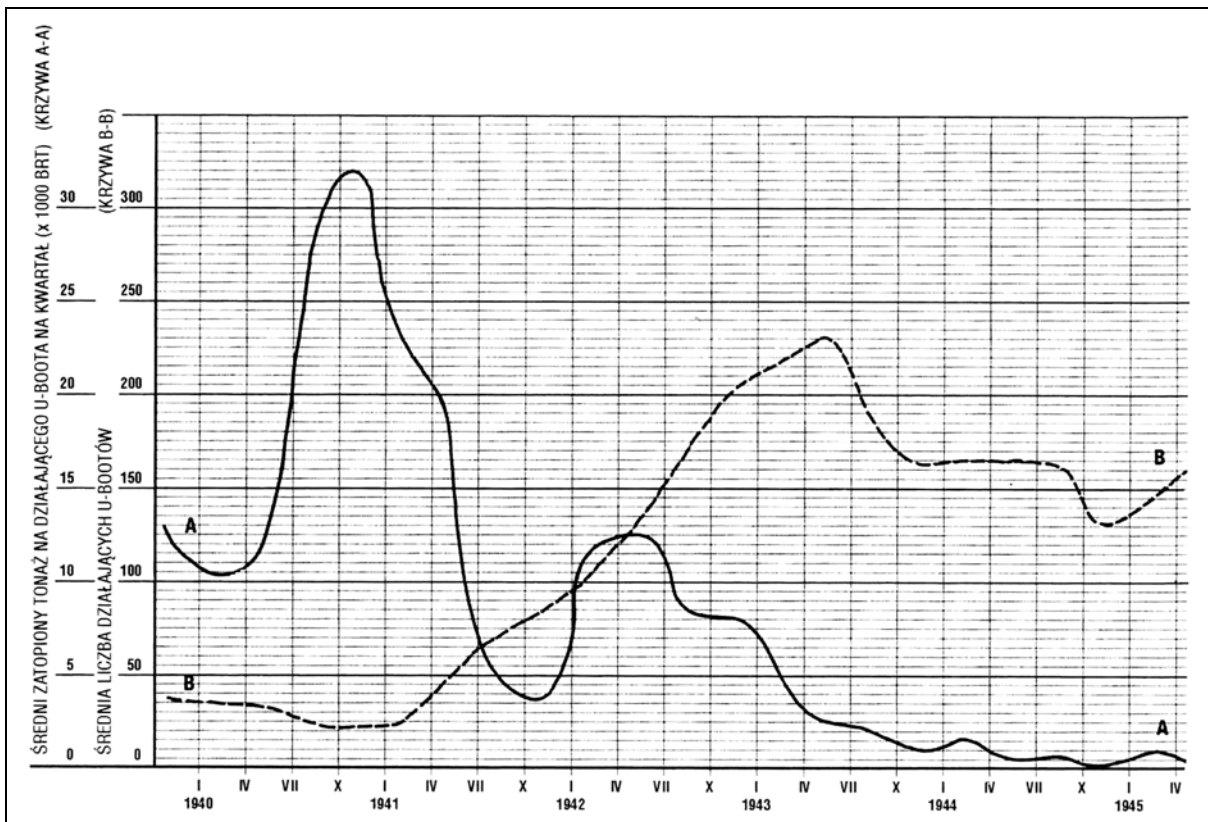
.....

.....

Zadanie 13. (1 pkt)

Przeanalizuj poniższy wykres i wykonaj polecenie.

Wykres. Działania U-Bootów w latach 1940-1945

Krzywa A-A (—) obrazuje średni zatopiony tonaż na działającego U-Boota w tysiącach BRT (ton rejestrowych – miara wyporności jednostek pływających).

Krzywa B- B (- - -) obrazuje liczbę U-Bootów działających w danym okresie.

Źródło: B. Ireland, *Bitwa o Atlantyk. Walka z niemieckimi okrętami podwodnymi*, Poznań 2006, s. 337

Odczytaj z wykresu, w jakim okresie (kwartale) efektywność działań* niemieckich okrętów podwodnych była największa.

Okres (kwartał) ten to: od (miesiąc, rok) do (miesiąc, rok)

* efektywność działań okrętów podwodnych była tym większa im większy tonaż jednostek przeciwnika zatopiła mniejsza liczba U-bootów.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	12.	13.
	Maks. liczba pkt	4	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 14. (1 pkt)

Podaj imię i nazwisko I sekretarza KC PZPR sprawującego tę funkcję w okresie, w którym realizowano inwestycje gospodarcze wymienione we fragmencie *Dzienników Stefana Kisielewskiego*¹.

¹ Stefan Kisielewski (1911-1991) - publicysta, pisarz, poseł na sejm.

[...] wylazi ze skóry, żeby zrobić z Warszawy „drugie Katowice”. [...] Oni to robią niezwykle szybko, za Gomułki ani się o czymś podobnym nie śniło. Koło nas też praca wre, [...] zarys Trasy Łazienkowskiej [...] już wyraźny. Jutro też oddają do użytku podziemne przejście pod Krakowskim Przedmieściem [...]. A do tego ogromne roboty przy budowie Dworca Centralnego, [...] hotel szwedzki się wykańcza [...]. Robi wszystko, żeby przekonać i zjednać ludzi.

Źródło: S. Kisielewski, *Dzienniki*, Warszawa 1997, s. 758

Imię i nazwisko I sekretarza KC PZPR

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	14.
	Maks. liczba pkt	1
	Uzyskana liczba pkt	

**Temat: Polska i Węgry w polityce europejskiej od średniowiecza
do XX wieku**

Motto

Położenie Europy jest tego rodzaju, iż niepodobieństwem jest na przyszłość, by jakiś naród mógł w odosobnieniu od innych kroczyć po drodze postępu, jeśli nie chce sam siebie narazić na zgubę i przez to zaszkodzić sprawie ogólnej.

A. Mickiewicz, *Nasz program*, 1849 r.

[w:] *Polska myśl demokratyczna w ciągu wieków. Antologia*, Warszawa 1987, s. 123

CZĘŚĆ II
ZADANIA ZWIĄZANE Z ANALIZĄ ŹRÓDEŁ WIEDZY HISTORYCZNEJ
(10 punktów)

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi (źródła A – I). Następnie odpowiedz na pytania zamieszczone w Arkuszu odpowiedzi (zadania 15 – 23).

Źródło A

Gall Anonim, *Kronika polska*, Wrocław 2003, s. 40-42

A skoro on sam [Kazimierz Odnowiciel] dorósł i objął rządy, niegodziwcy [...] powstałi przeciw niemu i zmusili go do udania się na Węgry. W owym zaś czasie rządził Węgrami święty Stefan [...]. Z Czechami, najzawziętymi nieprzyjaciółmi Polaków, utrzymywał przyjaźń i pokój, toteż jak długo żył, ze względu na nich nie puścił [Kazimierza] na wolność. Gdy zaś zszedł z tego świata, tron węgierski objął Piotr Wenecjanin [...]. Piotr ów, proszony również przez Czechów, by Kazimierza nie puszczał, jeżeli chce zachować z nimi przyjaźń odziedziczoną po przodkach, [...] mało wagi przywiązując do ich przyjaźni lub nieprzyjaźni, dał Kazimierzowi sto koni i tyluż rycerzy, którzy za nim poszli, i z honorami wypuścił go.

Źródło B

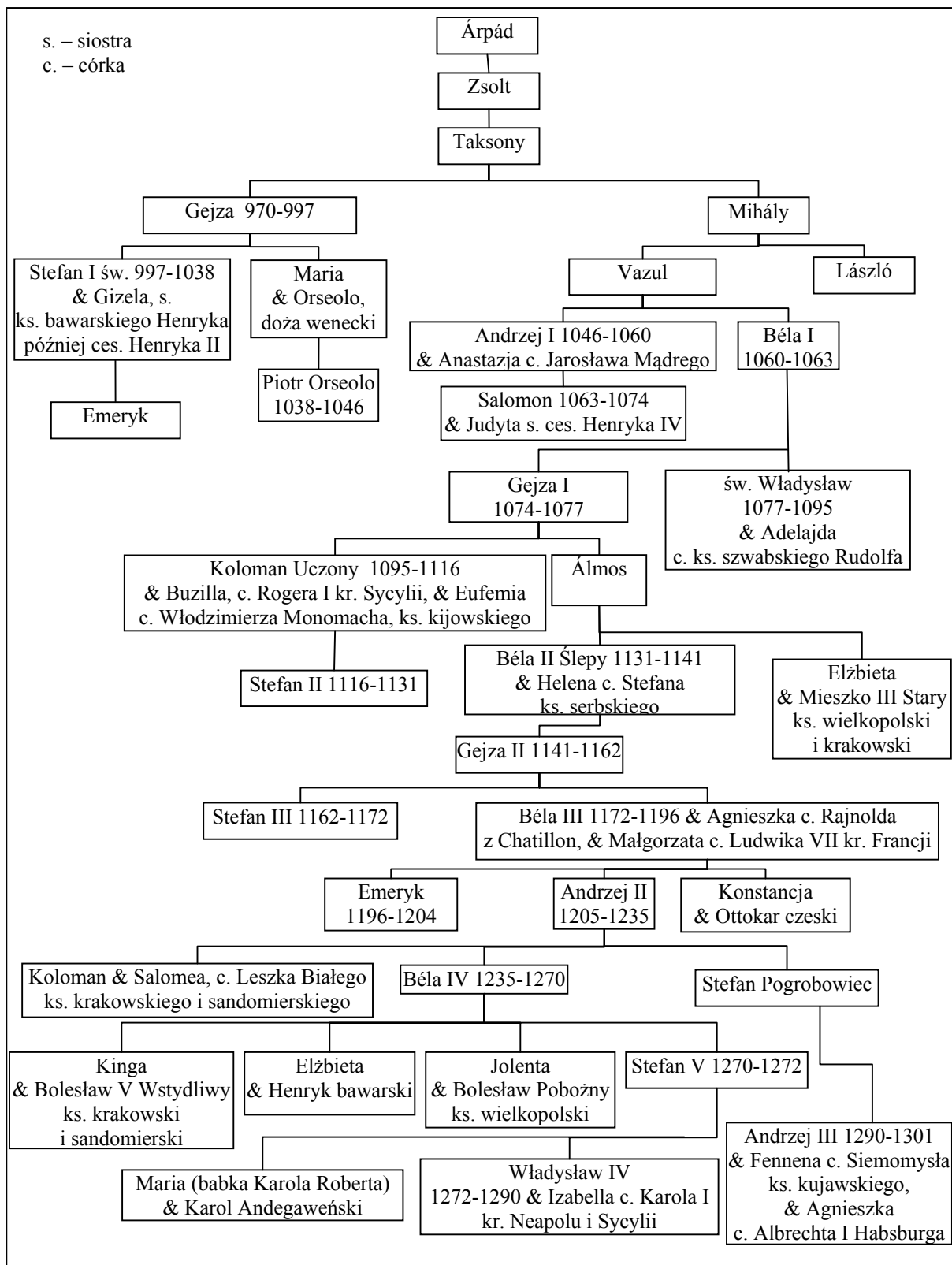
Gall Anonim, *Kronika polska*, Wrocław 2003, s. 52-54

On to [Bolesław Szczodry] również własnymi siłami wygnał z Węgier króla Salomona, a na stolicy osadził Władysława [...]. Jak zaś doszło do wypędzenia króla Bolesława z Polski, długo byłoby o tym mówić [...]. My zaś ani nie usprawiedliwiamy biskupa-zdrajcy, ani nie zalecamy króla, który tak szpetnie dochodził swych praw – lecz pozostawmy te sprawy, a opowiedzmy, jak przyjęto go na Węgrzech. [...] Choć bowiem jako zbieg przybywał do cudzego królestwa i choć zbiega nie słuchał nawet żaden chłop, Władysław, jako mąż pokorny, pospieszył wyjść naprzeciw Bolesława i oczekiwał zbliżającego się z daleka, zsiadłszy [...] z konia. A tymczasem Bolesław nie miał względów dla pokory uprzejmego króla, lecz uniósł się [...] pychą, mówiąc: „[...] Nie godzi się, bym mu ja, jako równemu, cześć okazywał, lecz siedząc na koniu oddam mu pocałunek jak jednemu z książąt”.

Źródło C

Tablica genealogiczna dynastii Arpadów (fragment)

Na podstawie: W. Felczak, *Historia Węgier*, Wrocław 1983, s. 383; *Słownik władców Europy średniowiecznej*, Poznań 2002; J. E. Morby, *Dynastie świata*, Kraków 1994, s. 264

Uwaga: w tablicy genealogicznej nie wymieniono antykrólów; podano lata panowania jedynie władców Węgier oraz uwzględniono tylko niektóre związki małżeńskie.

Źródło D

J. Falkowski, *Wspomnienia z lat 1848-1849*

[w:] M. Zgórnjak, *Za Waszą i naszą wolność*, Warszawa 1987, s. 70

Juliusz Falkowski (1815-1892), uczestnik powstania listopadowego i walk w Galicji, na Węgrzech oraz w Badenii w latach 1848-1849.

We Lwowie, [...] panowała [...] zupełna swoboda [...]. Władza skoncentrowana była w Radzie Narodowej, wolnymi głosami wybranej. [...] Młoda emigracja, napływająca ciągle z Królestwa, [...] chodziła po mieście [...] sądząc, że [...] tworzyć się będą legiony polskie. [...] Wierzyłem w Kossutha, widziałem w nim człowieka jedyne, [...] który zapewne podzielał szczerze opinię sejmu węgierskiego wyrażoną solennie na posiedzeniu 12 kwietnia, „że sprawa polska jest sprawą węgierską”, ale Rada Narodowa galicyjska nie mogła być żadnych z nim układów zawiązywać bez narażenia miasta na bombardowanie, a całej Galicji na niebezpieczeństwo [...]. Najwłaściwiej było [...], żeby młoda emigracja wyprawiła deputację od siebie [...], ofiarując Węgrom swoje usługi [...]. Odpowiedzialność za taki krok nie mogła spaść ani na Galicję, ani na Radę Narodową, ale wyłącznie na młodą emigrację.

Źródło E

J. Wysocki, *Pamiętnik*

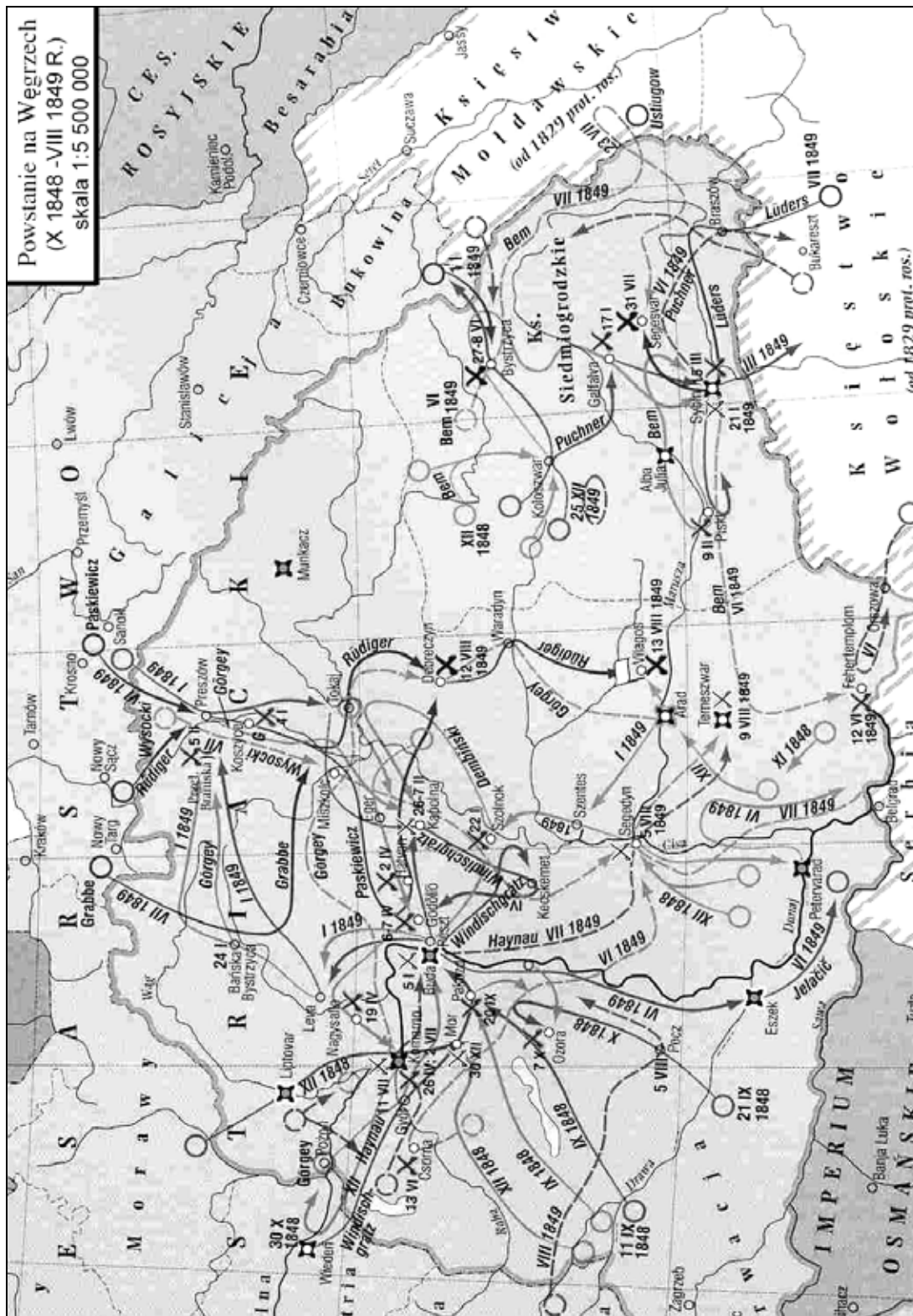
[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 33, Warszawa 1958, s. 39

Józef Wysocki (1809-1873), generał, uczestnik powstania listopadowego i dowódca legionu polskiego na Węgrzech.

Właśnie przed kilku dniami generał Dembiński objął był naczelną komendę nad Górnymi Węgrami i stał ze swoim korpusem nad granicą Galicji; można więc było spodziewać się, że kiedy się zdarzy stosowna pora, pierwszy wkroczy do kraju. Wszystko to rodziło w nas najpiękniejsze nadzieje. [...] Kossuth oświadczył mi, [...] że on jest temu przeciwny na teraz, bo chociaż to wkroczenie prędzej czy później nastąpić musi [...], to przecież wkroczenie generała Dembińskiego w tym czasie i z tak słabym wojskiem byłoby zarówno szkodliwym dla Węgier, jak i dla Polaków.

Źródło F

Mapa. Powstanie na Węgrzech X 1848-VIII 1849

[w:] J. Tazbir, *Atlas historyczny 1815-1939*, Warszawa 2000, s. 9

Źródło G

Dar kobiet z wyzwolonego Kolozsvaru dla generała Józefa Bema w 1849 r.
Srebrny wieniec przechowywany w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.
[w:] J. Chudzikowska, *General Bem*, Warszawa 1990, il. 50

Źródło H

Sándor Petöfi, wiersz poświęcony generałowi Józefowi Bemowi
[w:] J. Chudzikowska, *General Bem*, Warszawa 1990, s. 422-423

Sándor Petöfi (1823-1849), najwybitniejszy przedstawiciel węgierskiej poezji romantycznej, brał udział w powstaniu, zginął jako adiutant gen. J. Bema.

Pod Devą i Vizakną¹
Dni cztery bito z dział,
Bój toczył się zażarty
I trupów urósł zwał. [...]

O, Bemie, dzielny wodzu,
O, generale mój!
Twej duszy wielkość czuję,
Gdy idziesz z nami w bój. [...]

Ze szczęściem Bóg pospołu
Opuścił wtedy nas,
Bem tylko jeden został,
Opiekun w straszny czas.

I gdyby kto z śmiertelnych
Mógł czczony być jak Bóg,
Ty byłbyś nim z pewnością,
Do twoich padłbym nóg!

¹ miejsca bitew na Węgrzech

Źródło I

J. Piłsudski, *O powstaniu 1863 r.*, Londyn 1963, s. 189-190

Studiując [...] powstanie styczniowe, zainteresowałem się zagadnieniem dostawy broni do Polski. [...] Przekonałem się, że łatwość transportu broni na całej granicy galicyjskiej zależała stale i przeważnie od jednej rzeczy – mianowicie, jakie wojska stały na granicy ze strony austriackiej. We wszystkich wspomnieniach, [...] znajdziecie fakty wykorzystania tych odcinków, na których stały węgierskie pułki, gdyż tam żołnierz [...] otwierał bramę granic [...], pracy polskiej przeszkód nie stawiał, a wprost przeciwnie – ułatwiał ją. [...] Jeszcze podczas niedawnej wojny spotykałem Węgrów, którzy stawali na baczność, gdy wspominali imię Bema lub Dembińskiego.

ARKUSZ ODPOWIEDZI

na podstawie źródła A

Zadanie 15. (1 pkt)

Sformułuj wniosek dotyczący wpływu relacji politycznych między władcami węgierskimi i czeskimi na decyzje władców Węgier związane z Kazimierzem Odnowicielem.

.....

.....

.....

.....

na podstawie źródła B

Zadanie 16. (1 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego Bolesław Szczodry, opuszczając Polskę w 1079 r., wybrał Węgry na miejsce schronienia.

.....

.....

.....

.....

na podstawie źródła B

Zadanie 17. (1 pkt)

Napisz, jak kronikarz oceniał zachowanie Bolesława Szczodrego wobec władcy Węgier w 1079 r. Swoją odpowiedź poprzyj odpowiednim cytatem zaczerpniętym ze źródła.

.....

.....

.....

.....

na podstawie źródła C

Zadanie 18. (1 pkt)

Wymień trzy małżeństwa, które zostały zawarte między przedstawicielami dynastii Arpadów i dynastii Piastów. Informacje zapisz w tabeli w odpowiednich rubrykach.

Małżeństwo	Przedstawiciel/przedstawicielka dynastii Arpadów	Przedstawiciel/przedstawicielka dynastii Piastów
1.		
2.		
3.		

na podstawie źródeł A i C

Zadanie 19. (1 pkt)

Określ pokrewieństwo/powinowactwo łączące Stefana I i Piotra Wenecjanina.

Piotr Wenecjanin był dla Stefana I

na podstawie źródła D

Zadanie 20. (1 pkt)

Wyjaśnij, co było przyczyną negatywnego stanowiska Rady Narodowej we Lwowie wobec zamierzeń „młodej emigracji”.

.....

.....

.....

.....

na podstawie źródła E

Zadanie 21. (1 pkt)

Wyjaśnij, co było przyczyną sporu między generałem Henrykiem Dembińskim a Lajosem Kossuthem.

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt							

na podstawie źródła F i wiedzy pozaźródłowej**Zadanie 22. (2 pkt)**

Podaj nazwisko głównego dowódcy wojsk, które w 1849 roku wyruszyły z okolic Krosna i Sanoka na Węgry. Nazwij porozumienie władców europejskich, w ramach którego została podjęta ta interwencja.

A. Nazwisko dowódcy

.....

B. Nazwa porozumienia, w ramach którego została podjęta ta interwencja

.....

na podstawie źródeł G, H, I**Zadanie 23. (1 pkt)**

Rozstrzygnij, czy zdania zamieszczone w tabeli są prawdziwe, czy fałszywe. W odpowiednich rubrykach napisz słowo *prawda* lub *fałsz*.

A. Mieszkanki Kolozsvaru podarowały polskiemu dowódcy prezent, który w antycznej tradycji był symbolem zwycięstwa i sławy.	
B. Autor wiersza poświęconego generałowi Józefowi Bemowi zginął w czasie Wiosny Ludów.	
C. Autor tekstu krytycznie ocenił postawę Węgrów wobec powstania styczniowego.	

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 24 lines spaced evenly down the page.

BRUDNOPIS